127

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ—ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ—ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΔΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ 4

Ἀθῆναι 23 Μαρτίου 1903.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

Η "ΚΡΙΤΙΚΗ,,

Τὸ τελευταῖον τεῦχός της μᾶς ἀνήγγειλεν τι ἀνεκαλύφθησαν στὴν Κέρκυραν ἐσχάτως κατὸν πόνημα ἀνέκδοτα ποιήματα τοῦ Σο-ωμοῦ, τὰ ὁποῖα αὔριον μεθαύριον παραδί-ονται στὴν δημοσιότητα διὰ μιᾶς νέας ἐκδό-εως ὁλοκλήρου τοῦ ἔργου τοῦ Μεγάλου ποιη-οῦ μας, τὴν ὁποίαν προετοιμάζει εἰδικὴ ἐπι-ρόπη ἐξ Ἑπτανησίων λογίων ἀποτελουμένη.

Ἡ εἴδησις αὐτή, ἡ σπουδαιοτάτη, ὀλίγους ανεκίνησε καὶ ἀπόδειξις τρανωτάτη ἡ περι-όνησις τὴν ὁποίαν ἔδειξε γι' αὐτὴν ὁ καθη-μερινὸς τύπος, μὴ κατιδεχθεὶς οὔτε ξηρῶς τὴν ἀναγγελίαν.

Καὶ δικαίως. Ποιὸς ἐνδιαφέρεται σήμερα νὰ τὸ Σολωμό; Ἢ καλύτερα ποιὸς ἐσκέφθηκε μὰ ποιὸς εἰργάσθη γιὰ κάμῃ τὸν κόσμον νὰ ενδιαφέρεται γιὰ τέτοια πράγματα;

Ἐκτὸς τοῦ περιφήμου στενοῦ κύκλου τῶν ογίων, ὁ Σολωμὸς εἶναι καθολοκληρίαν ἄ-νωστος. Ἢ ἂν τὸν γνωρίζουν μερικοί, τὸν νωρίζουν μόνον ὡς ποιητὴν τῶν δύο πρώ-ων στροφῶν τοῦ Ὕμνου πρὸς τὴν Ἐλευ-ερίαν. Καὶ τοῦτο, διότι κανεὶς ἀπὸ τοὺς δια-ιμένους, καὶ τοὺς ἔχοντας καθῆκον δὲν ἐ-ρόντισε νὰ τοὺς τὸν συστήσῃ.

Μία λαϊκὴ ἔκδοσις τῶν ποιημάτων του, στω καὶ διὰ τοῦ Συλλόγου πρὸς διάδοσιν ὠφελίμων—κατ' εὐφημισμὸν πάντοτε — βι-βλίων, δὲν ἔγινε. Κανεὶς ἀπὸ τοὺς λαϊκοὺς ἐκδότας δὲν ἐτόλμησε ν' ἀναλάβῃ τὴν διὰ πενταλέπτων φυλλαδίων ἔκδοσιν τοῦ ἔργου του. Στὸν πολὺν δὲ κόσμον εἶναι γνωστότε-ροι ὡς ποιηταὶ ὁ κ. Τιμολ. Ἀμπελᾶς καὶ ὁ κ. Β σπορίτης καὶ ὁ κ. Νένς καὶ δὲν εἰξεύρομε ποῖοι ἄλλοι στιχοπλόκοι καὶ στιχοκλόποι ἀ-κόμη, ἀπὸ τὴν μεγαλειτέραν ποιητικὴν ψυ-σιογνωμίαν τῆς νωτέρας Ἑλλάδος.

Τὸ ἔδαφος τῆς κοινῆς γνώμης δὲν ἐκαλ-λιεργήθη ἀκόμη καὶ οὔτε κἂν γίνεται ἐλαχί-στη ἀπόπειρα πρὸς μέλλουσαν καλλιέργειαν. Καὶ γι' αὐτὸ δὲν προξενεῖ τὴν ἐλαχίστην ἐντύπωσιν καὶ γι' αὐτὸ περνάει καθολοκληρίαν ἀπαρατήρητος ἡ εἴδησις ἀνευρέσεως ἀνεκδότων ποιημάτων τοῦ Σολωμοῦ, ἡ ὁποία ἔπρεπε νὰ χαιρετισθῇ ὡν μεγάλο Ἐθνικὸ γεγονός.

Η ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΕΡΑ

εἴδησις τῆς ἑβδομάδος εἶνε ὅτι ὁ Ἐθνικὸς εὐεργέ-της κ. Πεσματζόγλου προστέρερε μίαν ἀπὸ τὰς ἐν Κηφισσιᾷ ἐπαύλεις του εἰς τὸ Διαδοχικὸν ζεῦγος. Ἡ δωρεὰ αὐτὴ δὲν ἐγένετο ἀποδεκτή, καὶ τοῦτο διότι, καθὼς θέλουν νὰ εἰποῦν μερικοί, ἡ προσφορὰ ἐγεινε μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ ξεκλαμαρισθοῦν αἱ ἐπαύλεις τοῦ Ἐθνικοῦ εὐεργέτου καὶ ναὐξηθῇ τὸ νοίκι τους.

Τὸν κ. Πεσματζόγλου, ὡς Ἐθνικὸν εὐεργέτην, μόνον ὁ ἐμπρεσιάριος τοῦ Δημ. Θεάτρου κ. Γκιαούρης τὸν βάζει κάτω, ἀφοῦ μᾶς παίρνει τ' αὐτιά μας κάθε πρωὶ μὲ τὸ νὰ μᾶς φωνάζῃ ὅτι ξοδεύει ἀπὸ τὴν τσέπη του 1800 φράγκα τὴν ἡμέραν μόνον καὶ μόνον γιὰ νὰ ἔχῃ ἡ Πρωτεύουσα θέατρον τῆς προκοπῆς.

Οἱ Ἐθνικοὶ εὐεργέται, βλέπετε, ἄρχισαν νὰ ξεφυτρώνουν κάθε πρωὶ σὰν ραπανάκια.

ΚΑΠΟΙΟΣ ΒΕΒΗΛΟΣ

ὕβρισε διὰ στίχων τοῦ κάρρου τὸν σεπτὸν νεκρὸν τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου Πατρῶν Ἱεροθέου.

Ἀπὸ τοὺς ἀσεβεῖς στίχους δημοσιεύομεν μόνον ἕνα τετράστοιχον, τὸ ὁποῖον εἶνε ἀρκετὸν νὰ δείξῃ ὅλην τὴν ἀσέβειαν τοῦ ποιήσαντος.

«Φιλόχριστος, φιλάνθρωπος, πρᾶος, ἁγνὸς τὰ ἤθη
διδακτικός, φιλόπατρις, δικαίως ἠγαπήθη.
Μπτρῶν νὰ' Ἱερόθεε, ἀρχιερεῦ Πατρῶν,
ἀφήνεις μνήμην ἄλησμον τὸν βίον ἐκμετρῶν».

ΛΥΠΟΥΜΑΙ

κατάκαρδα διὰ τὴν τοιαύτην κατάστασιν, ἔστω καὶ ἑνὸς φύλλου τοῦ Ἀθηναϊκοῦ τύπου».

Τὰ χονδρὰ αὐτὰ λόγια τὰ γράφει ὁ κ. Λυμπρίτης διὰ τὴν «Ἑστίαν», ἡ ὁποία ἐδημοσίευσεν ὅτι δὲν ἐγένετο δεκτὸς ἀπὸ τὸν κ. τέως Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν ὁ ἰδιαίτερος ἀπεσταλμένος τοῦ κ. Δηλιγιάννη.

Ὅταν ἡ «Ἑστία» ἔγραψε πρὸ ἡμερῶν ὅτι ὁ κ. Λυμπρίτης ἔχει τὴν παραίτησίν του στὴν τσέπην του, πάλιν ὑβρίσθη ἀπὸ τὸν ἴδιον ὡς λιβελλογράφοῦσα.

Λυπεῖται κατάκαρδα διὰ τὴν τοιαύτην κατιπτωσιν ὁ κ. Λυμπρίτης.

Δὲν πρέπει νὰ λυπηθοῦμε καὶ 'μεῖς γιὰ κάποιαν ἄλλην κατάπτωσιν, ἡ ὁποία εὐτυχῶς τὴν φορὰν αὐτὴν δὲν ἐπιβαρύνει τὸν Ἀθηναϊκὸν τύπον;

ΜΠΡΑΒΟ

στὴν Ἀθηναϊκὴν μανδολινάτα. Μὲ τὴν προχθεσινὴν συνεχείαν της, τὴν στεφθεῖσαν ὑπὸ ἀξιοθαυμάστου ἐπιτυχίας, μᾶς ὑπέδειξαν—ὅπως ἔγραψε καὶ πολὺ δικαίως μία ἐφημερίς—ὅτι "αἐς τὸν μακάριον αὐτὸν τόπον δὲν κάθηνται ὅλοι ἀλλ' ὑπάρχουν καὶ μερικοὶ ποῦ παίζουν μανδολίνο.

Ἡ ἐπιτυχία τῆς μανδολινάτας δὲν μᾶς ἐξέπλησε καθόλου. Τὴν ἐπερειμένομεν. Καὶ τοῦτο διότι τόσην ἀγάπην καὶ τόσον φανατισμὸν τρέφουν πρὸς τὸ ὡραῖον ὄργανον τὰ μέλη της, ὥστε ὅλοι, οἱ ἀποτελοῦντες αὐτήν, ἀπὸ τοῦ προέδρου μέχρι τοῦ τελευταίου δοκίμου, πιστεύουν ὅτι μὲ τὸ μανδολίνο, καὶ μόνον μ' αὐτό, ἠμποροῦμε καὶ τὴν Πόλι ἀκόμη νὰ πάρουμε.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΜΕΝ

κατὰ καθῆκον μίαν ἐπιστολὴν τὴν ὁποιαν ἐλάβομεν χθὲς περὶ τῆς Διεθνοῦς Ἐκθέσεως, πληροφοροῦντες συνάμα τὸν ἐπιστέλλοντα ὅτι ὁ «Νουμᾶς» τοῦ ἀνοίγει εὐχαρίστως τὰς στήλας του, ἀρκεῖ ὅσα ὑπόσχεται πῶς θὰ γράψῃ νὰ λάβῃ τὸν κόπον καὶ νὰ τὰ ὑπογράψῃ, διότι διὰ παρομοίας φύσεως ζητήματα δὲν ἔχομεν καμμίαν διάθεσιν νὰναλάβωμεν καὶ τὴν εὐθύνην.

Ἡ ἐπιστολὴ εἶνε αὐτή:

«Κύριε Διευθυντά,

Μία Διεθνὴς Ἔκθεσις διοργανοῦται εἰς τὸ Κάϊρεον ὑπὸ ἰδιωτῶν, οἱ ὁποῖοι ὑπερηκόντισαν καὶ αὐτὸν τὸν κ. Πίγκ εἰς τὴν ρεκλάμαν. Ἡ Κυβέρνησις, λέγουν, τὴν ὑποστηρίζει τὴν Ἔκθεσιν αὐτὴν καὶ ὁ Τύπος ἐξήντλησε χάριν αὐτῆς ὅλην τὴν ἀνοχήν του. Καὶ ὅμως διὰ τὴν ἐν

ΤΑ ΟΝΕΙΡΑ ΤΩΝ ΕΠΟΧΩΝ 3

ΠΑΒΡΙΗΑ Δ' ΑΝΟΥΝΤΣΙΟ

ΟΝΕΙΡΟ ΕΑΡΙΝΗΣ ΠΡΟΤΑΣ

ΚΑΤΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΝ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΛΑΜΠΕΛΕΤ

Ἦτανε ἀνήσυχη, στενοχωρημένη ἀπὸ ἕνα ὀλέθριο προαί-σημα: Ἀλλ' ἐφὸ τὴν ἔνοιωθα γοητευμένη ἀπὸ τὴν ἀνα-βεφεύκτη μοῖρα, σκλαβωμένη ἀπὸ τὸ φρένιασμα τοῦ πά-θους της καὶ τῆς ἁμαρτίας της, ἀδιάφορη μπρὸς στὴν ἐλπίδα πόλη σωτηρίας, γεμάτη μ' ἕνα εἶδος φρικτῆς ἀπόνης ἀπόδος σ' ἐκείνη τὴν πηγὴ ἀπὸ αἷμα ὅπου ἔλαμπε ἀπὸ αὐτὴ τόσο κοντά, μέσα στὸ σκοτάδι... Ἕνα σάλεμα ἀπὸ ὅλλου μᾶς φανέρωσε τὴ πρόρμισία κάποιου ποῦ διάβαινε νὰ μπῆκε στοὺς πλεκτοὺς θάλαμους. Ἦτανε ὁ Βιργίνιος, ἡ Ἰσαβέλλα τὸν ἀγκαλιάσε καὶ τὸν ἐφώνιξε μὲ τ' ὄνομα ἐκεῖνος τότε ἀστραπόστησε λίγο βάλεστα ἀπ' αὐτὴν καὶ ἀπὸ ἐνοιωσε ποῦ ἐκείνη ἐτρόμαξη. Ἴσως εἶχε κατάλαβε ἴσως εἶχε νοιώσῃ τὴ φωτιὰ τῶν μάτιῶν ἐκείνων ὅπου μέσα στὴ φλόγα τους εἶχε καῖ κι' αὐτή. Δὶν εἶχε ἐκεῖνος τὴν παρουσία ἀνθρώπου, ἀλλ' ἐφάνιστο ἕνα πνεῦμα τοῦ ὅλπους, ἕνα ἄγριο πλάσμα καὶ γλυκύ, θρεμμένο μὲ τοὺς χυμοὺς τῶν ριζῶν ἐκείνων ποῦ ἡ μάγισσες χύνουν στὸ ἐρωτικὰ φίλτρα. Ἀκατάστατα τὰ φορέματα τοῦ καὶ τὰ μαλλιά του ἀνακατωμένα. Ἤτανε γεμάτα ἀπὸ φύλλα, σπόρους, ἀγκάθια, σὰν νὰ εἶχε ἀμυθῇ μὲ μανία μπρὸς στὴν πνίχτρα δύχνια τῶν κλάδων. Ἐπροσπαλλάνταζε κ' ἔτρεμε κάτω ἀπὸ τὸ βλέμμα τῆς Ἰσαβέλλας, καὶ ἐσυμμαζώνετο σὰν νὰ ἤθελε νὰ βυθισθῇ μέσα στὸ ἄγριο χῶμα. Μόλις ἄκουσε τὸν ἦχο τῆς φωνῆς στὴν πρώτη ἐρώτησι ποῦ τοῦ ἔκανε ἐκείνη, ἄρχισε νὰ φεύγει σὰν χαμένος μέσα στὴν πύκνα, σὰν ἕνα σκοτισμένο ζαρκάδι. Καὶ δὲν τὴν εἶδαμε πλειά. Ἤτανε γύρω μεγάλη σιγή. Τὰ φύλλα ἐσάλευαν ἐπάνω στὰ κλαδιὰ ποῦ εἶχε αὐτὸς ἐγγίσει ἀπὸ δρόμο του. Μ' ἐκύτταζε ἐκείνη ἐκστατική· ἀλλὰ δὲν ἐμίλησε. Ἐκατάλαβες Ἡ ἐκείνη ἡ ἐμφάνισις—ποῦ δὲν εἶχε κομμιὰν ὕψι ἀληθείας—ἐχάθηκε γιὰ πάντα μέσα στὸ βίαιο ὄνειρο, ποῦ τὴν κατακτοῦσε. Ἤτανε γύρω μεγάλη σιγή, σχεδὸν νεκρική. Ποτὲ δὲν θὰ τὸ λησμονήσω.

Παῦσις

Ὁ ΓΙΑΤΡΟΣ. Σὲ ποιὰ δίνη ζωῆς σεῖς ἐκλίνατε τὴν ψυχή σας, σ' αὐτὴ τὴ σιγή! Πῶς θὰ ἐμπορούσατε νὰ τὴν λησμονήσετε;

ΘΕΟΔΟΤΗ. Ἤτανε τὰ τέλη Σεπτεμβρίου. Κάποια φύλλα ἤσαν ἀπὸ τότε ἀρρωστιάρικα καὶ μαραμένα. Θυμᾶμαι· ἐπήγαινε ἐκείνη ἐμπρός. Ἕνα ξερόκλαδο πιάστηκε στὴν ἄκρη τοῦ φορέματός της κι' ἤρχισε νὰ φωνάζῃ. Τότε ὅλο μὲ μᾶς μοῦ ἀνέβηκε τὸ κλάμα στὸ λαιμό. Καὶ ξανεῖδα μέσα μου τὸ πρόσωπο τῆς μητέρας, ἐσυμπαθανάτου ποῦ μοῦ ξανελέγεε: «Πρόσεχε την, πρόσε ε την, Θεοδότη!» Ἀπὸ τὴν θύρα τοῦ θανάτου ἡ μητέρα εἶχε τὴν παραίσθησι τοῦ ἐκστατικοῦ κινδύνου ποῦ ἐπήγαινε νὰ σμίξῃ τὴν ζωὴ ἡ ψυχὴ ἐκείνη, ἔτσι κλεισμένη καὶ ἐρμητική. Καὶ μοῦ ξανελέγεε: «Πρόσεχέ την! Πρόσεχέ την!» Κι' ἐγὼ δὲν εἶξερα νὰ τὴν προσέχω, δὲν εἶξερα νὰ τὴν προσέχω! Κι' ἐμεῖνε βουτημένη μέσα σ' ἕνα λατσεμένο κίμα, οὔτε ζωντανὴ οὔτε πεθαμένη.

Ὁ ΓΙΑΤΡΟΣ. Ποιὸ ξέρει! Ἴσως ζῆ ἐκείνη σὲ μιὰ βαθύτερη καὶ εὐρύτερη ζωὴ ἀπὸ τὴ δική μας. Δὲν ἀπεθάνε, ἀλλὰ κατέβηκε στὸ ἀπόλυτο μυστήριο. Δὲν ξέρουμε ἐμεῖς τοὺς νόμους ἀπὸ τοὺς ὁποίους ὑπακούει τώρα ἡ ζωή της. Βεβαιε, θὰ εἶνε θεῖοι.

ΘΕΟΔΟΤΗ. Ὤμε, εἶνε ἐκείνη πλειὸ μακρυὰ ἀπὸ μᾶς παρὰ νὰ, ἤτανε μέσα σ' ἕνα τάφο.

Ὁ ΓΙΑΤΡΟΣ. Καὶ ὅμως, Θεοδότη, κάμμιὰ φορὰ εἶνε τόσο κοντὰ ποῦ φαίνεται σὰν νὰ ἐγγίζῃ μὲ τὰ μουσικά της δάκτυλα μερικὲς χορδὲς μέσα μας ποῦ κίδνια θὰ ἐκοιμῶντο ἂν δὶν εἶχε ἔφτυκγα ἐκείνη.

ΘΕΟΔΟΤΗ (πλησιάζει στὴ θύρα καὶ κουφκούει) Κοιμᾶται ἀκόμη. (ἀκολουθεῖ)